

Kultur- och fritidsnämnden**Konstprogram Sanduddens skola**

Dnr KFN22/45

Tema – Svartbiet, Blåvingen och Läppstekeln bor bland blommorna i Sandslottet**Ekerö kommun – Sandudden**

Ekerö kommun präglas av isälvsavlagringar med gott om sand i ett kuperat landskap. Området har under lång tid präglats av människan som använt området för odling, bete och för uttag av ved och sand. Delar av det aktuella området var tidigare sand- och grustäkt. Någon täktverksamhet förekommer inte längre. Numera utgörs en stor del av det aktuella området av småhusbebyggelse, längst i norr också av flerfamiljshus och en skola. En större och ett par mindre badplatser finns i området, samt två småbåtshamnar. Ett område omgärdat av tallskog innehåller en restaurang med tillhörande gräsmattor. Nästan alla skogsområden innehåller stigar som används flitigt, vilket innebär att skogsområdena har ett stort värde för det rörliga friluftslivet.

Bakgrund och förutsättningar

Ekerö kommun bygger i etapper en ny F-9 skola där Sanduddens skola ligger idag. Sanduddens nya skola ligger i ett gammalt sand- och grustag där omgivande mark till största delen ligger högre än skolgårdens mark. Det betyder att det regn som hamnar på omgivande

ytor delvis rinner ner på skolgården och inte kan rinna vidare därifrån. Marken består dock av sand och andra genomsläppliga material vilket betyder att regnvatten/dagvatten lätt kan infiltreras i marken och därmed minskas risken för översvämningar.

När skolgården byggs om är det viktigt att denna speciella dagvattenförutsättning beaktas och hanteras. Sanduddens skola ligger i en "gryta" omgiven av sandslänter i norr och öster. Gården är flack och utan nämnbar naturlig vegetation. Sandslänten reflekterar solen och skolgården blir väldigt het under soliga dagar. Med tanke på ovan är det mycket viktigt att skapa skuggiga miljöer på skolgården och därmed också viktigt att skapa goda förutsättningar för att lyckas med etablering av träd och andra växter.

Sandslänten är en mycket omtyckt lekmiljö för skolbarnen. När barnen leker i slänten rasar sanden ner på skolgården. Sanden medför också ett stort slitage på material och utrustning och täpper till brunnar och andra dagvattensystem.

Sanduddens skola ligger i en fantastisk och unik miljö med öppna vidder och solljus, ren luft, nära till naturområden och vatten, naturlig pulkabacke och stora friytor. Verksamheten har i dagsläget en rastpedagogik som bygger på att blanda elever från olika årskurser i gemensam lek och aktivitet. Det finns ett aktivt arbetssätt att ta med en grupp elever från en årskurs för att leka på en annan del av gården.

Miljön kring Sandudden är speciell också ur naturvärdesynpunkt. Det tidigare sand- och grustaget har bidragit till att skapa värdefulla sandmiljöer med höga naturvärden. Få andra sandmiljöer i Uppland har visat sig nå upp till områdets artrikedom och förekomst av rödlistade arter.

Syfte

Sanduddens skola är en samlingsplats för olika åldrar och för möten mellan människor. En konstnärlig gestaltning ska ingå i och komplettera utomhusmiljön och arkitekturen vid Sanduddens skola och bidra till en väl gestaltad och inspirerande skolmiljö.

Utgångspunkt

Ur strategi för konstnärlig gestaltning och inköp och ägande av konst i Ekerö:

Den konstnärliga gestaltningen ska ingå i en genomtänkt och väl sammanhållen helhet och är en del i kommunens utformning av offentliga miljöer i samspel med arkitektur och landskap. Dessa ska utformas på ett medvetet sätt så att miljöerna blir tilltalande, behagliga och trygga att vistas i.

Avsikten med konstnärliga gestaltningar är att ge den fysiska miljön ett estetiskt värde och en identitet. En strävan ska vara att den konstnärliga dimensionen ska ge brukarna av miljön en upplevelse av kreativitet och sinnlighet, men också väcka nyfikenhet. Enligt målen ska den byggda miljön i Ekerö tillföras värden genom att den har ett samspel mellan konst, arkitektur och landskap.

Utgångspunkten vid gestaltning är att klarlägga olika perspektiv och karaktäristika för respektive område så att en helhetssyn uppnås och stärker konstens funktion. Konstverket ska underhållas så att dess värde består.

Konst ska vara väl utförd både tekniskt och innehållsmässigt. Den konstnärliga gestaltningen arbetas fram som en (permanent) del av byggnadens och det offentliga rummets arkitektur och formgivning. Gestaltningarna ska omfatta olika tekniker och uttryck och är ett resultat av en specifik, unik konstnärlig process framtagen för den aktuella platsen. Konstnären har en viktig roll också vad gäller miljöns färgsättning, belysning, markbeläggning, materialval, grönytor, etcetera.

Arkitektur och områdets karaktär

Vision för Sanduddens skolas gestaltning (ur gestaltungsprogrammet): "- Vår vision för Sanduddens skola utgår från den klassiska arkitekturen och naturen. Konceptet bygger på: Identitet, orienterbarhet och trygghet.

Sanduddens nya skola består av tre separata byggnader, F-3, 4-9 samt idrottshallen. Idrottshallen med tillhörande aktivitetsyta är förlagd till södra sidan av Sanduddsvägen. Eleverna kommer att gå mellan samtliga byggnader dagligen samt behöva korsa Sanduddsvägen för att ta sig till idrottshallen och aktivitetsytan. Sanduddens skola ska ta emot 900 elever från förskoleklass till och med årskurs 9. Skolans gård avgränsas i norr och öster av sandslänten som också utgör en del av lekområdet med sin naturliga miljö. I väster möter skolgården förskolan Pysslingens gård. Mot söder är gården avgränsad av Sanduddsvägen vid byggnaden för 4–9. I övrigt skärmas lekmiljön på gården av mot Sanduddsvägen med angöring för bilar och cykelparkeringar. Aktivitetsytan intill idrotten ligger på en öppen gräsyta.

Vad är ett konstprogram?

Ett konstprogram är en utredning av konstens förutsättningar och möjligheter i ett sammanhang. Programmet utgår främst från: Gestaltningensprogrammet och en analys av platsen – dess fysiska förutsättningar, kulturhistoria, verksamheter och den konstnärliga potentialen.

Konstprogrammet är ett planeringsstöd och styrdokument för alla involverade i en konststatsning. I förlängningen utgör konstprogrammet ett viktigt underlag för kommande samarbete med konstnär. Här presenteras sammanhang, avgränsningar, tidplan, ekonomiska förutsättningar och ansvarsområden. Konstprogrammet förtydligar viktiga platser för konsten och ger förslag på inriktning och uppdrag. Programmet är ett levande arbetsdokument som kan revideras i takt med projektprocessen som helhet.

Tematik och fokus för konsten – Svartbiet, Blåvingen och Läppstekeln bor bland blommorna i Sandslottet

Sanduddens skola är en mötesplats för barn i olika åldrar men även för personal och besökare i alla åldrar. Det är idag alltmer viktigt att värna om de gemensamma platser vi har där olika människor har möjlighet att vistas, mötas, leka, umgås och skapa positiva upplevelser tillsammans.

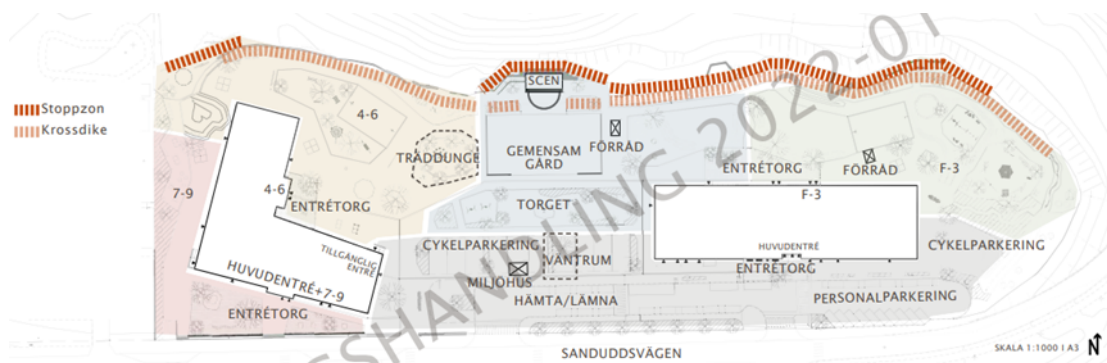
Skolan är symbol för både lek, kunskap, växande och inte minst utveckling av den egna förmågan genom lärande. Att få möjlighet att erövra kunskap, utveckla sin fantasi och föreställningsförmåga, känna stolthet och glädje och få dela den upplevelsen med både nära och nya bekantskaper.

Valet av temat, *Svartbiet, Blåvingen och Läppstekeln bor bland blommorna i Sandslottet*, grundar sig i en lekfull anspelning på områdets artrikedom och förekomst av rödlistade arter. I den sydvända slänten finns ett stort antal rödlistade arter, bland annat svartpälsbi och backtimjan. En del av dessa arter har kunnat etablera sig här tack vare att barnens lek i slänten bidrar till att hålla delar av sandslänten fri från vegetation. Det är en spännande balansgång att skapa en skolmiljö i en sådan naturvärdesskyddad miljö där det unika samspelet mellan barn och sandlevande insekter och växter utgör en viktig förutsättning. I arbetet med den nya skolgården är det viktigt att ta till vara och lyfta fram det unika och värdefulla med denna miljö.

Lärande och kunskap

Genom temat; Svartbiet, Blåvingen och Läppstekeln bor bland blommorna i Sandslottet, finns det möjlighet att på ett lekfullt sätt reflektera kring och fördjupa frågor om hur konsten bidra till en fördjupad relation till platsen, den egna individen och omvärlden i relation till lärande, bildning och utbildning. Det går så klart inte helt att kontrollera hur eller när livet ska levas, uppstå eller utvecklas. Eller förstå helt vad som gör att någon vidgar sin erfarenhet och utvecklar sin medvetenhet. Lärandet kräver tillgång till olika former för individuellt utrymme och ofta både utforskning och tid. Det leder inte alltid till de mål vi tänkt ut i förväg utan påverkas av olika faktorer och egenskaper hos en människa. Vi kan inte i förväg veta en människas kapacitet och möjligheter att lära sig och utveckla olika färdigheter. Balansgången mellan krav och öppenhet när det gäller lärande är skör.

Konstens placering

Konsten kan placeras utomhus i form av till exempel platsintegrerad två-och tredimensionell gestaltning. Den ska vara synlig och främst placeras vid ytor där många kan vistas till exempel vid gemensam gård. Det finns en utpekad plats som ska ingå i uppdraget: fasaden på den nya idrottshallen. I denna byggnad får konsten gärna leta sig in i byggnaden.

Konsten ska ha funktionella aspekter och bjuda in till interaktion. Den ska bidra till fantasi, möten, upplevelser, aktivitet, lek och berättande. Den kan bidra till att skapa tydlighet, orientering och identitet. Den kan integreras i material och ytskikt i mark och/eller vara fristående.

Konstnärliga kvalitéer och samspel med arkitektur och miljö

Den konstnärliga gestaltningen ska relatera till och skapa en intressant relation till skolans arkitektur och material samt utemiljö.

Målsättningen med konsten i Sanduddens skola

- Konsten ska skapa kontrast, tillföra något som väcker tankar och stimulerar fantasin. Den kan ta sin plats utomhus på skolgård och på fasad idrottshall, samt leta sig in i byggnaden.

- Konstnärligt uttryck kan gärna innefatta både övergripande gestaltningsidéer och förslag på specifika detaljer som till exempel markbeläggning, funktionella aspekter, ljus, två- och tredimensionell gestaltning och särskilda motiv- och mönsterbilder.
- Konsten ska bidra till att ge Sanduddens skola en egen karaktär/signatur, och samspela med arkitektur och utemiljö.
- Sanduddens skola kommer att vara en stimulerande miljö av rörelse och aktivitet men också av vila. Den konstnärliga gestaltningen ska tillföra kvaliteter med utgångspunkt från berättande, energi, lekfullhet och sinnlighet.
- Konsten ska vara platsspecifik, en unik konstnärlig gestaltning.

Förutsättningar

- Konstnären ska samarbeta med arkitekter & byggprojektledning.
- Konst skall göras i hållbara material med tanke på den utmanande miljön.
- Konsten ska ha rimligt behov av drift- och underhåll.
- Barns perspektiv och delaktighet ska tas tillvara i konstprojektet genom att konstnären kan ta del av det befintliga material som tagits fram inom ramen för skolprojektet. En workshop kan arrangeras med barn och unga kring konsten. Det finns också möjlighet att på olika sätt låta barnen inspireras av konstnärens arbete under genomförandeprocessen.

Konststyrgrupp Sanduddens skola

Konststyrgruppen tar beslut om skissuppdrag samt slutligt beslut med utgångspunkt både ur konstnärlig och teknisk bedömning. Gruppen har en konstnärlig majoritet vilket betyder att kultur- och fritidschef, arkitekt och gestaltningsansvarig, planenheten och konstkonsult ingår för att uppnå konstnärlig majoritet. Från momentet om skissuppdrag till beslut om konstnär har ärendet upphandlingssekretess.

Konstnärlig bedömning

Kultur- och fritidschef Ekerö kommun

Stadsarkitekt och gestaltungsansvarig, planenheten.
Konstkonsult

Teknisk bedömning
Fastighetschef

Verksamhet
Rektor
Kultur- och fritidsförvaltning/fritidshandläggare
Presidiet KFN

Arbetsgrupp
Arbetsgruppen bildas efter beslut om konstnärligt gestaltungsförslag och där kan följande kompetenser ingå:
Konstnär
Konstkonsult
Byggprojektledning
Stab Kultur- och fritid

Projektledning av konststatsning

Konstkonsult projektleder arbetet med konsten framåt genom hela arbetsprocessen och samordnar kraven som ställs på den konstnärliga gestaltungsningen, från skiss till installation. Konsulten ingår i en konstgrupp där konsulten har ansvar för presentation och förmedling av konsten. Konstkonsulten ska arbeta tillsammans med konstnär/konstnärerna samt skapa nätverk mellan brukargrupper, personal, konstnärer, arkitekter och interna parter inom Ekerö kommun.

Kriterier för val av konst

Valet av konstnärskap för Sanduddens skola grundar sig på en analys av unicitet, gestaltungsformåga, konstnärlig kvalitet och funktionalitet.

Urvalet görs med hänsyn till unika konstnärskap, teknisk skicklighet, ett samtida konstnärligt uttryck och framförallt ett uttryck som kan tillföra något intresseväckande och dynamiskt till Sanduddens skola. Ambitionen är att utse rätt konstnär för detta uppdrag då det är avgörande för att motsvara konstprogrammets och uppdragets mål. Konststatsningen kräver en långsiktig, medveten och strategisk planering. Alla involverade aktörer har ett ansvar att konsten förankras i olika sammanhang och kommuniceras i olika led.

Det är dessutom av stor vikt att konstnären i den operativa fasen ges tolkningsutrymme att utveckla respektive uppdrag när det gäller det konstnärliga innehållet samt att arbetet genomförs i samarbete med övriga involverade som till exempel arkitekter, förvaltare och andra involverade aktörer.

Ekonomi

Den föreslagna konstnärliga gestaltningen skall vara möjlig att utföra inom en kostnadsram av högst 2 000 tkr exkl mervärdeskatt.

Skissarvode konstnär: en alt två konstnärer skissar: 60 000kr/konstnär

Utförande: 1 680 000kr

Övrigt: 200 000kr reserveras för oförutsedda kostnader till exempel: konstruktionsritningar, extra belysning, dokumentation, m.m.

I konstnärens budget ingår arvode, material för utformning samt transporter dvs alla kostnader förenade med konstverkets produktion.

Framdragning el och fundament under mark belastar byggprojektet.

Konstnärlig process

KFN antar förslag till konstnärligt program, maj 2022.

Intresseanmälan, juni 2022

Skissuppdrag, juni-oktober 2022

Beslut om skiss och anlitande av konstnär i oktober 2022

Startmöte oktober/november 2022

Genomförande november 2022 – 2024 idrottshallen

2026 hela projektet (preliminär tidplan)

Ann Magnusson, Konstkonsult, AM Public (framtagning konstprogram)

ann@ampublic.se

irene.hededal@ekero.se

